

Мэрлердин Келишими Европа Бирлигинин энергетикалык эффективдүүлүктү жогорулатуу жана энергиянын калыбына келүүчү булактарын колдонуу жолу менен 2020-жылга карата көмүр кычкыл газынын чыгындыларын жок дегенде 20%га азайтуу боюнча ыктыярдуу алынган милдеттенмелерге жетишүүдөгү жергиликтүү, аймактык жана улуттук бийликтерди бириктирүүчү алдыңкы демилгеси болуп саналат.

ЧЫГЫШ - МЭРЛЕРДИН КЕЛИШИМИ

“Мэрлердин Келишимине Чыгыш Өнөктөштүгүнүн жана Борбор Азия өлкөлөрүнүн шаарларынын катышуусуна колдоо көрсөтүү”

Негизги фактылар

Жалпы максаттар:	Долбоордун максаты – Чыгыш Европа, Кавказ жана Борбор Азия өлкөлөрүнүн жергиликтүү бийликтеринин казылып алынуучу отунга болгон көз карандылыгын төмөндөтүүдөгү, энергия менен камсыз болуу коопсуздугун жогорулатуудагы алардын аракетине колдоо көрсөтүү жана алардын климаттык өзгөрүүлөрдүн натыйжаларын жеңилдетүүгө жигердүү катышууларына өбөлгө түзүү болуп саналат.
Өзгөчө максаттар:	Долбоордун максаты – Мэрлердин Келишимине кошулууда жергиликтүү бийликтерге көмөктөшүү жана Туруктуу энергетикалык өнүгүү боюнча иш-аракеттердин планын (ТЭӨИП) иштеп чыгууда жана жайылтууда алардын колдоо көрсөтүүсү болуп саналат. Негизги максат калыбына келүүчү энергияны колдонуунун жана энергетиканын эффективдүүлүгүнүн өсүшүнүн натыйжасында муниципалитеттер тарабынан CO ₂ чыгындыларын кыйла азайтуу аркылуу жашоонун сапатын жакшыртууда турат.
Пайда алуучу өлкөлөр:	Армения, Азербайжан, Беларусь, Грузия, Казакстан, Кыргызстан, Молдова, Тажикстан, Түркмөнстан, Украина жана Өзбекстан
Негизги максаттык топтор:	<ul style="list-style-type: none"> • Жергиликтүү бийлик органдары (учурдагы жана болочок кол коюучулар катары) • Улуттук /аймактык бийлик органдары (Келишимдин болочок координаторлору катары) • Жергиликтүү бийлик органдарынын тармактары (Келишимдин учурдагы жана болочок колдоочулары катары) • Демөөрчүлөр жана каржы институттары • Башка кызыкдар болгон тараптар (өкмөттүк эмес уюмдар, энергетикалык агенттиктер, жеке сектор, окуу жайлары, ж.у.с.) • Жарандар
Долбоордун башчысы:	Европа Комиссиясынын өнүгүү жана кызматташуубоюнча Башкы Директораты – EuropeAid
Аткаруучу жана Консорциум лидери:	Energy Cities – өздөрүнүн энергетикалык келечегин түзүп жатышкан жергиликтүү бийлик органдарынын Европалык Бирикмеси www.energy-cities.eu
Консорциум Мүчөлөрү:	"Climate Alliance" жергиликтүү бийликтердин Европалык Бирикмеси www.climatealliance.org

«Украинанын энергоэффективдүү шаарлары» бирикмеси
www.enefcities.org.ua/en

Борбор Азия Чөлкөмдүк Экология Борбору (БАЧЭБ)
www.carecnet.org

Узактыгы: Сентябрь 2011-ж.– Июнь 2015-ж.

“Чыгыш - Мэрлер Келишимине” кыскача мүнөздөмө

Долбоордун алкагындагы ишмердүүлүк төмөнкүдөй төрт башкы маселени аткарууга багытталган:

1. **Илгерилетүү** - кошулуп жатышкан бир топ Кол коюучулар жана түзүмдү колдоочулар менен пайда алуучу өлкөлөрдүн бардыгында белгилүү болгон жакшы демилге аркылуу Мэрлер Келишимин түзүү;
2. **Потенциалды жогорулатуу боюнча тренингдер жана семинарлар** – жергиликтүү бийликтерге өздөрүнө алган милдеттенмелерин аткарууга жардам бере турган жана өздөрүнүн максаттуу топторуна жогорку сапаттагы кызматтарды көрсөтүүгө Координаторлор менен Келишимдин Жактоочуларына мүмкүндүк берген практикалык сабактар;
3. **Колдоо көрсөтүү кызматы** – Келишимге кошулууга же аны колдоого кызыкдар тараптардын баарына (шаарлар, чөлкөмдүк бийликтер, бирикмелер ж.б.) маалымат берүү, Кол коюучуларга ТЭӨИПти даярдоо жана жайылтуу боюнча такай жардамдашуу жана Чөлкөмдүк Координаторлор менен үзүрлүү кызматташуу схемаларын өнүктүрүүгө кызыктырып дем берүү;
4. **Каржы институттары менен байланыш** – Кол коюучуларга жардам көрсөтүү максатында, алардын милдеттенмелерди аткаруу, өзгөчө, ТЭӨИП инвестицияларын каржылоо жаатында каржы институттарынын тармактар аралык коалициясын түзүү. Пайда алуучуларды, жергиликтүү жана чөлкөмдүк мекемелерди, демөөрчүлөрдүн өкүлдөрүн жана ЕБ тиешелүү делегацияларын жана башка кызыкдар тараптарды байланыштыруу боюнча ишмердүүлүк. Пайда алып келе турган долбоорлорду аныктоодо жардам көрсөтүү.

Чыгыш – Мэрлер Келишиминин кеңсеси жана анын төрт негизги эксперти (Киевде, Тбилисиде, Ереванда жана Алматыда иштеп жатышкан) Европа Комиссиясынын өнүктүрүү жана кызматташуу боюнча Башкы Директоратынын көзөмөлүнүн астында Брюсселдеги Мэрлер Келишиминин Кеңсеси жана Бириккен изилдөө борбору менен тыгыз кызматташып турат.

Күтүлүүчү натыйжалар

Долбоордун аяктоо учурунда биз төмөнкүдөй жыйынтыктар алынарын күтөбүз:

- Мэрлер Келишими – Кол коюучулардын санынын кыйла өсүшү жана бир эле убакта климаттык өзгөрүүлөрдүн кесепеттери менен туруктуу энергия жаатындагы чечимдерге карата бүткүл чөлкөмдөгү белгилүү жана негиз болуучу демилге болууга тийиш;
- Кол коюучулар туруктуу энергетикалык өнүгүү боюнча иш-аракеттердин планында жана Чыгындылардын кадастрында көрсөтүлгөндөргө ылайык туруктуу энергия жаатында зарыл потенциалды түзүү, стратегияларды киргизүү жана өздөрүнүн милдеттенмелерин аткаруу үчүн компетенциянын деңгээлине жетишүүлөрү керек.
- Шаар аймактарынын потенциалын жогорулатуу жана Туруктуу энергетикалык өнүгүү боюнча иш-аракеттердин планын түзүү жергиликтүү жана бөлөк каржы каражаттары, мисалы, инвестициялык фонддор, ошону менен бирге Коңшулук Инвестициялык Фонду (КИФ) жана Борбор Азия Инвестициялык Фонду (БАИФ) сыяктуу каржылоо булактарына кирүү мүмкүндүгүн жеңилдетет.
- Демөөрчүлөрдү мобилизациялоо жана инвестицияларды кызыктырып дем берүү аркылуу Туруктуу энергетикалык өнүктүрүү боюнча аракеттердин планына киргизилген иштер инвестиция үчүн жагымдуу болот, бул болсо жетишерлик каржылык колдоо табууга өбөлгө түзөт.
- Келишимге Кол койгондор тарабынан аткарылган иштер боюнча статистикалык маалымат топтолот жана басылып чыгарылат (кол коюучу шаарлардын аймактарындагы жарандардын саны, CO₂ чыгындыларын азайтуу, энергияны өндүрүү жана керектөө, ТЭӨИПти аткаруу боюнча негизги маалыматтар ж.б.)

Бул басылманын мазмуну үчүн жоопкерчилик толугу менен Чыгыш - Мэрлер Келишиминин Кеңсесинде. Ал Европа Коомчулуктарынын пикирлерине туура келери сөзсүз эмес. Европа Комиссиясы анда камтылган маалыматты колдонуу үчүн жооптуу эмес.

- Кызыкдар болгон тараптар жана мекемелер – Келишимдин жактоочулары көрүлгөн иш-чараларды жүзөгө ашырууда маанилүү өнөктөштөр болуп саналышат.
- Жарандардын социалдык жана материалдык жыргалчылыгын жогорулатуу тенденциясы (жумуш орундарын түзүү, бизнести жана новаторлукту өнүктүрүү, коомдук кызматтарды жана инфраструктураны жакшыртуу, айлана-чөйрөнү тазартуу, социалдык турак-жайларды куруу, энергиянын экологиялык таза түрлөрүнө жетүү жолу аркылуу жашоонун деңгээлин жакшыртуу менен байланышат).
- Энергетикалык кызматтардын жеткиликтүүлүгүнүн жана аны мыктылоону жогорулатуу тенденциясы (“отундун жетишсиздигин” азайтуу).